

נציבות שירות המדינה

הודעות

הודעה שע/20

כ"ב בניסן התש"ע (6.4.2010)

הודעה מס' שע/20

רענון ההוראות בעניין היועצים המשפטיים למשרדי הממשלה ורכישת שירותים משפטיים חיצוניים על-ידי הממשלה

ביום י' באלול התשס"ח (10.9.2008), פורסם דו"ח הצוות הבין-משרדי לבחינת סוגיות למערך הייעוץ המשפטי למשרד הממשלה (דו"ח אברמוביץ) 2008, אשר המלצותיו אומצו בהחלטת הממשלה מס' 4528 מיום ה' באדר התשס"ט (1.3.2009).

בהמשך להחלטת הממשלה, רועננו הנחיות היועץ המשפטי לממשלה בעניין מעמד היועץ המשפטי במשרדי הממשלה ויחידות הסמך ובעניין פניות של היועצים המשפטיים במשרדים ליועץ המשפטי לממשלה ומחלקת ייעוץ וחקיקה במשרד המשפטים. כמו כן, רועננו ההנחיות בכל הנוגע לרכישת שירותים משפטיים חיצוניים על-ידי משרדי הממשלה, והכול כאמור בהנחיות היועץ המשפטי לממשלה מס' 9.1000 ו-9.1001.

תיקון זה בא לעדכן את ההוראות התקשי"ר בנושא, בהתאם להנחיות היועץ המשפטי לממשלה לעיל ודפי ההחלפה מצורפים להודעה זו.

שמואל הולנדר
נציב שירות המדינה

תיקונים בהחלפת דפים

להכניס את הדפים שכותרותיהם			להוציא את הדפים שכותרותיהם			אסמכתא
40.325	-	40.311	40.331	-	40.311	שע/20 (פסקה 40.311 וסעיפים 40.33-40.36)
(דף אחד)			(דף אחד)			
40.383	-	40.361	40.392	-	40.391	שע/20 (סעיפים 40.37-40.38)
(דף אחד)			(דף אחד)			

40.3 - מעמד היועץ המשפטי במשרדי הממשלה וביחידות הסמך

40.31 כללי וחלות / 40.32 הקשר בין עובד המדינה לבין בתי המשפט / 40.33 חוות דעת היועצים המשפטיים למשרדי הממשלה / 40.34 הימנעות או פעולה לפי הודעת יועץ משפטי / 40.34 פניות ליועץ המשפטי לממשלה ולמחלקת יעוץ וחקיקה במשרד המשפטים / 40.35 פניות לנושאי תפקידים במשרדי הממשלה / 40.36 מתן ייעוץ משפטי בוועדות ובצוותים בין-משרדיים / 40.37 דרישות נגד המדינה / 40.38 רכישת שירותים משפטיים חיצוניים על-ידי משרדי הממשלה

40.31 - כללי וחלות

- 40.311
- (א) תפקיד הייעוץ המשפטי הוא לייעץ ולהנחות את כלל גורמי המשרד בהיבטים המשפטיים של פעולתם, להעמיד לרשות המשרד את הכלים והאמצעים המשפטיים הדרושים ליישום מדיניות המשרד;
- (ב) במילוי תפקידו זה עליו להקפיד להיות "שומר הסף" כדי להבטיח כי פעילות המשרד ונושאי המשרה בו תתבצע על-פי דין וכללי המנהל התקין ויתר עקרונות היסוד של שיטת המשפט הישראלית, המחייבים את השירות הציבורי. על היועץ המשפטי למשרד לפעול לשם קיומו וחזוקו של שלטון החוק;
- (ג) ככלל, הוראות בעניין היועצים המשפטיים למשרדי הממשלה מוסדרים בהנחיות היועץ המשפטי לממשלה מס' 9.1000.

40.312
הוראות פרק משנה זה חלות על כל סוגי העובדים בשירות, אלא אם נאמר דבר אחר לעניין מסוים.

40.32 - הקשר בין עובד המדינה לבין בתי המשפט

- 40.321
"בית משפט" בסעיף זה - לרבות כל בית דין וכל ערכאה שיפוטית.
- 40.322
עובד בכל דרגה או מעמד אינו רשאי לבוא בדברים במישורין עם בית משפט בקשר לכל התדיינות בפני בית המשפט בעניין הקשור לתפקידו של העובד, בין לגופו של עניין ובין בקשר לסדרי הדין באותו עניין.
- 40.323
עובד הרואה צורך להביא בפני בית המשפט מידע כלשהו, או לערוך בירור כלשהו, חייב לעשות זאת באמצעות היועץ המשפטי של הגוף במסגרתו הוא משרת.
- 40.324
אם יראה היועץ המשפטי צורך וצדק בפנייה לבית המשפט, יוכל לפנות באמצעות פרקליטות המדינה או בא כוח היועץ המשפטי לממשלה, המטפל באותו עניין (אלא אם כן הוא עצמו בעל ייפוי כוח הופעה).
- 40.325
עובד המדינה לא יקבל שכר טרחה ו/או הוצאות בעד מתן עדות בבית משפט ו/או בפני בורר, אם מתן העדות נדרש מן העובד במסגרת תפקידו בשירות המדינה.
(סז/2)

40.33 - חוות דעת היועצים המשפטיים למשרדי הממשלה

40.331

חוות דעתו של יועץ משפטי במשרד ממשלתי בשאלה משפטית קובעת, מבחינתם של כל עובדי המשרד, את המצב המשפטי הקיים, כל עוד לא נפסק אחרת על-ידי בית משפט מוסמך.

40.332

התעורר ספק או קושי בקשר לחוות דעתו של יועץ משפטי במשרד, יכול השר, המנהל הכללי של המשרד או היועץ המשפטי שהכין את חוות הדעת, לפנות אל היועץ המשפטי לממשלה ולבקשו לעיין בחוות הדעת ולהביע את דעתו באותו עניין. ככל הניתן, הפנייה אל היועץ המשפטי לממשלה תהיה פנייה משותפת ומתואמת.

40.333

הימנעות או פעולה לפי הודעת יועץ משפטי

עובד המקבל הודעה מיועץ משפטי של משרדו או של יחידתו, כי לפי צו של בית משפט או לאור התחייבות שניתנה לפני בית משפט יש להימנע מפעולה מסוימת או שיש לפעול פעולה מסוימת - ינהג על-פי אותה הודעה, כל עוד לא בוטלה או שונתה על-ידי הודעה אחרת של אותו יועץ משפטי או של יועץ משפטי אחר במשרד המוסמך לעניין זה.

40.34 - פניות ליועץ המשפטי לממשלה ולמחלקת יעוץ וחקיקה במשרד המשפטים

40.341

(א) פנייה ליועץ המשפטי לממשלה, או למשנה ליועץ המשפטי לממשלה, תיעשה על-ידי היועץ המשפטי עצמו באחד או יותר מהמקרים הבאים:

1. אישור - בבעיות ונושאים בעלי רגישות מיוחדת, ציבורית או אחרת, או בשאלות עקרוניות בעלות השלכות רוחב משמעתיות על משרדים נוספים, או בעלות השלכות בתחומי העונשין, וכן לשם קבלת גיבוי מקצועי בשל קושי פנימי מול הנהלת המשרד;
2. הכרעה - בעניין בו קיימת מחלוקת בין גורמים הכפופים להנחיית היועץ המשפטי לממשלה, כגון שני משרדי ממשלה;
3. התייעצות - כאשר יועץ משפטי למשרד חש בצורך להתייעץ, בשל היעדר מומחיות מקצועית בבעיה קונקרטית שנתקל בה, או מטעם אחר.

(ב) כל הפניות תלווינה בחוות דעת ראשונית לפחות של הפונה ולאחר בירור וליבון עם משרדים וגופים אחרים הנוגעים בדבר.

40.342

ככלל, הפניות ליועץ המשפטי לממשלה או למשנה ליועץ המשפטי לממשלה הנוגע בדבר, תעשינה רק באמצעות היועץ המשפטי למשרד ולא באופן ישיר מהדרגים המקצועיים במשרד, זולת במקרים בהם התעורר ספק או קושי בקשר לחוות דעת של יועץ המשפטי למשרד כאמור, שאז יוכלו לפנות גם המנהל הכללי או השר, תוך יידועו של היועץ המשפטי של המשרד.

40.343

בפניות שעניינן אישור או הכרעה כאמור לעיל, הפנייה תיעשה על-ידי היועץ המשפטי למשרד או על דעתו, ולא על-ידי צוות לשכתו.

40.35 - פניות לנושאי תפקידים במשרדי הממשלה

40.351

נושא תפקיד במשרד ממשלתי הפונה בכתב אל נושא תפקיד במשרד ממשלתי אחר, בעניין אשר יש לו היבטים משפטיים, יציין כמכותב את היועץ המשפטי של אותו משרד, זולת במקרים שבהם לא ניתן לעשות כן מטעמים של סיווג ביטחוני.

40.36 - מתן ייעוץ משפטי בוועדות ובצוותים בין-משרדיים

40.361

ככלל, בוועדות ובצוותים בין-משרדיים לסוגיהם יינתן הלייווי והייעוץ המשפטי על-ידי יועצים משפטיים של המשרדים והגופים הנוגעים בדבר. ככלל עניין, יביאו יועצים משפטיים אלה סוגיות שיימצאו כי הן מחייבות התערבות או התייעצות, בהתאם לסוג האמור בפסקה 40.341, בפני משרד

המשפטים. השתתפות של נציגי משרד המשפטים בצוותים או בוועדות הנזכרות תיעשה במקרים הנמצאים באחריות ישירה של המשרד, או בנושאים בעלי חשיבות או רגישות מיוחדת.

40.37 - דרישות נגד המדינה

40.371

הוגשה אל משרד ממשלתי או יחידת סמך, תביעה, דרישה לתשלום או לפיצוי או התראה שלא באמצעות בית משפט (להלן - "דרישה") כלפי המדינה, בה מועלית טענה שעשויה להוות עילה לתובענה, תופנה הדרישה על-ידי הגורם במשרד שקיבל אותה, אל היועץ המשפטי של המשרד הנוגע בדבר, בצירוף המסמכים והפרטים הנחוצים לבירור הדרישה.

40.372

היועץ המשפטי של המשרד יבדוק את כל העובדות המתוארות בדרישה, יקבל את הערותיהם של גורמי המשרד הנוגעים לעניין ויגבש את חוות דעתו באשר לדרישה.

40.373

חקירת איש השירות המשפטי הציבורי במשטרה

כאשר יועץ משפטי במשרד ממשלתי, לרבות יחידות הסמך, או משפטן המועסק בגוף ציבורי שהוא בעל כתב הסמכה מהיועץ המשפטי לממשלה כבא כוחו בהליכים פליליים או אחרים, צפוי להיחקר במשטרה כחשוד, יובא הדבר לידיעת היועץ המשפטי לממשלה בטרם החקירה, ולמצער - אם שיקולי דחיפות מונעים זאת - מיד לאחריה.

40.38 - רכישת שירותים משפטיים חיצוניים על-ידי משרדי הממשלה

40.381

(א) הוראות בעניין רכישת שירותים משפטיים חיצוניים על-ידי משרדי הממשלה מוסדרים בהנחיות היועץ המשפטי לממשלה מס' 9.1001;

(ב) בפסקה זו:

לרבות ייעוץ משפטי, ניסוח הצעות חוקים ותקנות, ניסוח חוזה, עריכת מחקר משפטי, ייצוג משפטי בערכאות;

"עבודה משפטית" -

לרבות יחידות סמך של המשרד וועדות ציבוריות הפועלות ליד המשרד;

"משרד ממשלתי" -

עורך דין או משפטן שאינו עובד המדינה;

"יועץ משפטי חיצוני" -

ועדה בראשות המנהל הכללי של משרד המשפטים, ובה חברים: משנה ליועץ המשפטי לממשלה, משנה לפרקליט המדינה, פרקליט מחוז וסגן בכיר לחשב הכללי (להלן - "הוועדה").

"הוועדה לאישור העסקתם של יועצים משפטיים חיצוניים במשרדי הממשלה" -

40.382

כלל, תבוצע עבודה משפטית עבור משרדי הממשלה ויחידות סמך, לרבות ועדות ציבוריות הפועלות ליד המשרד/היחידה, על-ידי היועץ המשפטי של המשרד ובמקרים המתאימים, בשיתוף הגורמים המקצועיים במשרד המשפטים. עם זאת, אין בכך כדי למנוע היעזרות בשירותים משפטיים חיצוניים, במקרים מתאימים, תחת פיקוחו של היועץ המשפטי כמפורט להלן.

40.383

העסקת יועצים משפטיים חיצוניים במשרדי ממשלה באישור היועץ המשפטי של המשרד

(א) יועץ משפטי של משרד ממשלתי רשאי, בכפוף לקיום ההליכים הנדרשים על-פי דין ובהם דיני המכרזים, ובכפוף לאמור בסעיף 40.38 בפרק משנה זה, להעביר ביצוע של עבודה משפטית מסוימת ליועץ משפטי חיצוני, אם מדובר בעבודה משפטית מוגדרת הדורשת מומחיות מיוחדת שאינה מצויה בשירות המדינה, או כשמדובר בנושא מוגדר שאינו מעורר רגישות מיוחדת, אשר הלשכה המשפטית של המשרד הממשלתי מתקשה לטפל בו במועד סביר בשל עומס עבודה;

(ב) יועץ משפטי לא יאשר העסקת יועץ משפטי חיצוני בעבודה משפטית המחייבת גיבוש מדיניות משפטית, או בעבודה שהיא בגדר הפעילות השוטפת של הלשכה המחייבת גיבוש מדיניות משפטית, או בעבודה אשר אינה מתייחדת במאפיין כלשהו שיכול להצדיק ביצועה באמצעות משפטי חיצוני;

(ג) בחירת היועץ המשפטי החיצוני תיעשה בהתחשב בכישוריו וניסיונו המקצועי לביצוע העבודה

המשפטית המבוקשת, ובעבודות משפטיות אחרות שביצע עבור המשרד או משרדי ממשלה אחרים והיקפן, תוך התחשבות בצורך ליצור איזון ראוי בין המומחיות שרכש בעבודתו שיש בה כדי לסייע לביצוע העבודה שלעניין, לבין החשיבות ברענון השורות ובביזור התקשוריות משרדי הממשלה בין נותני שירותים שונים;

(ד) יועץ משפטי של משרד ממשלתי ידאג לתחזית תקופת ההעסקה של יועץ משפטי חיצוני למינימום הנדרש לביצוע העבודה, בהתאם לנסיבות המקרה ותוך קביעת הסדרי פיקוח נאותים שיבטיחו, בין היתר, שהיועץ המשפטי החיצוני יעבוד תחת פיקוח והנחייה של היועץ המשפטי של המשרד הממשלתי;

(ה) היועץ המשפטי למשרד יסדיר נושא של חשש לניגוד עניינים, לרבות באמצעות הגבלות על עיסוק בתום תקופת ההתקשרות, באמצעות הסדר פיקוח על העבודה או בדרך אחרת.

40.384

העסקת יועצים משפטיים חיצוניים במשרדי ממשלה באישור הוועדה

(א) יועץ משפטי של משרד המבקש כי פעולה משפטית תתבצע על-ידי יועץ משפטי חיצוני, יודיע ליו"ר הוועדה לפחות שבעה ימים טרם תחילת העסקתו ויצרף המסמכים אשר בהם יציין היועץ המשפטי של המשרד את:

1. הטעמים המצדיקים ביצוע העבודה המשפטית באמצעות עורך דין חיצוני;
 2. זהות עורך הדין הפרטי שמבקשים להעסיקו (כאשר אין צורך במכרז);
 3. תקופת ההעסקה הנדרשת;
 4. השכר המבוקש בשים לב למגבלות התעריף;
 5. הסדרי הפיקוח על ביצוע העבודה ומניעת חשש לניגוד עניינים;
 6. פרטים בדבר דרך בחירת היועץ המשפטי החיצוני, ההתקשרות עם עורך הדין (מכרז/פטור ממכרז) וכל היוצא באלה פרטים הצריכים לעניין. לבקשה יצורף פרוטוקול הוועדה המשרדית אשר אישרה את ההתקשרות על-פי דיני המכרזים;
- (ב) ראש הוועדה רשאי להודיע ליועץ המשפטי של המשרד כי הוא מעכב את העסקת היועץ המשפטי החיצוני לצורך הבאת העניין בפני הוועדה, אם סבר כי בנסיבות העניין היא מסוג ההעסקות הטעונות אישור הוועדה;
- (ג) אלה הם המקרים אשר טעונים קבלת אישור הוועדה טרם אישור העסקת יועץ משפטי חיצוני על-ידי משרד ממשלתי:

1. היקף ההתקשרות או ההתקשרויות הכולל עם היועץ המשפטי החיצוני עולה על הסכום שבהנחיות היועץ המשפטי לממשלה מס' 9.1001;
2. הנושא הוא בעל רגישות מיוחדת מבחינה משפטית או ציבורית;
3. מדובר ביועץ משפטי בנושאים חוקתיים, טוהר המידות בשירות הציבורי או בבדיקה פרטנית של עובדים או נותני שירותים למשרדי הממשלה בהקשר של טוהר המידות;
4. ייצוג בוועדות בכנסת;
5. העסקה מתמשכת וכללית של יועץ חיצוני לפרויקט שאינו מוגדר;
6. העסקה של אותו יועץ משפטי חיצוני או משרד עורכי דין מעל שש שנים בפרויקט אחד או בפרויקטים דומים של אותו משרד ממשלתי.

40.385

(א) במקרים הטעונים אישור הוועדה, משרד ממשלתי לא יתקשר עם עורך דין פרטי והיועץ המשפטי של המשרד לא יאשר התקשרות כאמור, אלא לאחר שהתקבל אישור הוועדה להעסקתו של עורך הדין. על מסירת ביצוע פעולה משפטית לעורך דין פרטי לאחר אישור כאמור, יודיע היועץ המשפטי של המשרד לחשב המשרד והלה ידווח על כך לחשב הכללי;

(ב) אין בהוראות אלו כדי לגרוע מן הצורך בקבלת הסמכה או יפוי כוח מאת היועץ המשפטי לממשלה לצורך ייצוג המשרד בפני בית המשפט או בפני גוף מעין משפטי;

(ג) למען הסר ספק, הוראות אלו חלות על כל התקשרות לביצוע עבודה על-ידי יועץ משפטי חיצוני.
(שע/20)